

KS-2026-00514

§ 105 Initiativ till ärende hos direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund om extern genomlysning av verksamheten

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande

1. Haninge kommun hemställer till direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) om att genomföra en extern genomlysning av kommunalförbundets verksamhet och ekonomi för att säkerställa verksamhets- och ekonomistyrningen.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade våren 2025 om en ny förbundsordning för SBFF, vilken innebar att Nacka kommun lämnade förbundet den 30 juni 2025 och att en ny finansieringsmodell infördes från den 1 januari 2026. I samband med beredningen bereddes även förutsättningarna för förbundets rambudget för 2026 med plan för 2027 och 2028, vilket inkluderade hanteringen av de ekonomiska konsekvenserna av Nackas utträde och den nya finansieringsmodellen. Efter beredningen beslutade direktionen om rambudgeten, vilken inkluderade att medlemsavgiften, utöver uppräkningsen som sker automatiskt till följd av befolkningstillväxten, skulle räknas upp med 2,5 procent för 2026 och med 1,0 procent för åren 2027 och 2028. Direktionens beslut om rambudgeten omsattes den 12 december 2025 i ett beslut om detaljbudget för 2026.

I mars 2026 behandlade SBFF:s direktion årsredovisningen för kommunalförbundet för 2025. Från att de ekonomiska uppföljningarna under året endast visat på mindre avvikelser från fastställd budget, redovisades i årsredovisningen ett underskott på 11,6 mnkr (efter balanskravsjusteringar -18,7 mnkr). Underskottet förklarades framför allt av fler anställda, och därmed högre personalkostnader än budgeterat, samt i övrigt huvudsakligen av att övriga kostnader avvek negativt från budget. Merparten av dessa avvikelser bör ha varit kända av förbundet och delgetts direktionen och medlemskommunerna tidigare under året.

Under våren 2026 har beredning av förutsättningarna för SBFF:s rambudget för 2027 med plan för 2028 och 2029 pågått mellan förbundet och medlemskommunerna. Förbundsledningen har i beredningen redovisat ett behov av uppräkningsen av medlemsavgiften

på 3,6 procent 2027, 4,4 procent för 2028 och 3,8 procent för 2029. Anledningen är främst att kostnadsnivån under 2025 inte har anpassats utifrån beslutad budget för 2025 och enligt plan för kommande år.

Kommunledningen kan konstatera att planeringen för Nacka kommuns utträde ur SBFF har pågått under lång tid. Det har hela tiden varit känt vilka ekonomiska konsekvenser utträdet skulle få för förbundet och att det skulle kräva en anpassning av verksamheten inom SBFF. Den rambudget för 2026 med plan för 2027 och 2028, som antogs i juni 2025 efter gemensam beredning mellan förbundet och medlemskommunerna, tog hänsyn till detta. Det blev i början av 2026 tydligt att kostnaderna under 2025 legat på väsentligt högre nivåer än vad som var beslutat i budget och vad som hade redovisats som årsprognos i delårsrapporten till direktionens möte i oktober 2025, i ekonomirapporten till direktionens möte i december 2025 och till medlemskommunerna under december 2025.

Kommunledningen anser att detta sammantaget visar på brister i förbundsledningens styrning, ledning och uppföljning av SBFF:s verksamhet och ekonomi, vilket får konsekvenser för förbundets möjligheter att efterleva den antagna ekonomiska planen. Det väcker också frågor om förbundsledningens transparens i förhållande till direktionen och medlemskommunerna, vilket påverkar tilliten till och förtroendet för SBFF.

Mot denna bakgrund föreslår kommunledningen att kommunstyrelsen ska besluta att, i enlighet med § 11 i förbundsordningen för SBFF, väcka ett ärende hos direktionen om att genomföra en extern genomlysning av förbundets verksamhet och ekonomi för att säkerställa verksamhets- och ekonomistyrningen. I den externa genomlysningen bör ingå jämförelser med andra brandförsvarsförbund i Stockholmsregionen, som inte brottas med samma ekonomiska problem och som har en hög effektivitet.

Yrkanden

Kent Svensson (SD yrkar bifall till kommunledningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att kommunstyrelsen bifaller kommunledningens förslag.

Särskilda yttranden

Meeri Wasberg (S) lämnar ett särskilt yttrande (bilaga).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Initiativärende om genomlysning av Södertörns brandförsvarsförbunds verksamhet

Beslutet skickas till:

Södertörns brandförsvarsförbund, för åtgärd

Botkyrka, Ekerö, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje
och Tyresö kommuner, för kännedom

Särskilt yttrande från Socialdemokraterna

§ 105 Initiativ till ärende hos direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund om extern genomlysning av verksamheten

Det kan alltid vara en god idé att göra en extern genomlysning av olika verksamheters funktion och ekonomi för att säkerställa en ändamålsenlig styrning.

Dock är det värt att notera att årsredovisningen 2025 inte givit anledning till några anmärkningar från Haninge kommuns sida, inte heller revisionsrapporten. Därutöver har ett 114 sidor långt underlag presenterats för såväl kommunstyrelseordföranden som kommundirektörer samt direktionen. I det dokumentet redovisas ett antal avvikelser kopplade till Nackas utträde, jämförelser med andra räddningstjänster samt olika handlingsalternativ för att nå budget i balans.

I den senare redovisas även skillnaden mellan 1,4 procents ökning och 3,6 % ökning av medlemsavgiften. För Haninges del är det en differens om 1,358 miljoner kronor. Vad som kan låta mycket i procent, behöver med andra ord inte alltid resultera i stora mängder pengar. För Haninges del innebär medlemsavgiften som sådan att mindre än en procent av kommunens budget avsätts för räddningstjänsten.

Alla verksamheter som bekostas av allmänna medel förväntas bedrivas rationellt och effektivt, med hög kvalité. Vad gäller Södertörns brandförsvarsförbund är det värt att bland annat notera den samordning av uppgifter som gjorts under lång tid och som innebär att medarbetarna redan idag nyttjar sin tid på ett mer effektivt sätt än vad som varit regel i många andra förbund. Den granskning som EY gjorde för ett antal år sedan kanske kan bidra med viktig input inför en kommande genomlysning.

Meeri Wasberg Gruppledare (S)